

N. Tóth Anikó

Fehérhajú

A SELMECI KÜLÖNÖS HÖLGY LEGENDÁRIUMÁBÓL

Alsóváros, Erzsébet-ispotály

Clara!

Ezt a hangot nem szeretem. Olyan, mintha a nyakamat nyiszitálná egy nagy kés.

Clara!!, hol vagy már, te istenátká?!

Fülemre tapasztom a kezem.

Clara, ha nem jössz elő rögvest, szíjat hasítok a hátadból!!!

A hang úgy sipít, hogy átfúrja a kezemet.

Clara...

Ezt a hangot szeretem. Olyan, mintha faleveleket susogatna a déli szél.

Clara... segíts...

Ha előbújok, Dorotheába futok. Nem hasít szíjat a hátamból, de elver a nagy fakanállal. Ha nem bújok elő, Joachimnak még jobban fáj a lába. Előbújok.

*

Besurranok. A kapu fölötti ablakon átbújócskázik a fény, rózsát vet a padok közt a kőre. Körberajzolom az ujjammal. Elhalványodik, aztán hirtelen eltűnik. Elvárásoltam! A félhomályban az oltárhoz megyek. Erzsébet mosolyog rám.

Imádkozol, Clara?

Összerezzenek. Péter Konrad mögém térdepel. Leereszkedek hozzá.

Csak egy imát tudok. A lefekvésit. Joachim tanított meg rá.

Péter Konrad egymáshoz illeszti a két tenyerét, kinyújtott ujjaira fekteti a homlokát.

Mondd utánam, Clara.

Összeteszem a kezem, homlokomat a kinyújtott ujjaimhoz érintem. Piros, sárga, kék maszatok csúszkálnak a bal kézfejemem.

Szent Erzsébet...

Szent Erzsébet... bárhog is szeretném, nem tudom olyan szépen, kenetteljesen hajlítani a szavakat, mint péter Konrad.

Te Krisztus szemével néztél...

...szemével néztél...

Krisztus kezével adtál...

...kezével adtál...

Krisztus szívével szerettél...

...szívével szerettél...

Miért nem mondod Krisztus nevét?

Csikorog a fogam alatt.

Ej, te istentelen bestia! Hogy csikoroghat már egy szó, főleg egy szent név a szádban? Berzenkedik, de nem büntet.

Akkor mondjuk Jézussal.
Mondjuk Jézussal.
Szent Erzsébet, segíts...
Szent Erzsébet, segíts... most már jobban sikerül kikanyarítanom magamból a
könyörgést.

...hogymi is Jézus szemével lássunk...

...hogymi is Jézus szemével lássunk...

...hogymi is Jézus kezével adjunk...

...hogymi is Jézus kezével adjunk...

...az ő szeretetével szeressünk.

...az ő szeretetével szeressünk.

Ámen.

Ámen..., suttogom, és nézem a rózsákat a kötényében.

Már segített is.

Az ima?

Szent Erzsébet.

Hogyan?

Látom Joachim lábában a fájdalmat. Tudom, hogy útifüvet és madársóskát kell rá morzsolni, amit a saját kezemmel szedtem a Macska-hegyen. Joachimot nemsokára meggyógyítja a szeretet. És mehet vissza a bányába.

Úgy legyen, suttogja páter Konrad. Sokáig nem mozdul, kopasz fején piros, sárga, kék maszatok csúszkálnak.

Hallod, páter Konrad?

Mit?

Dobog a szíve!

Kinek a szíve dobog?

Hát Szent Erzsébeté.

Ugyan, Clara! Nem a saját szívverésed hallod?

Nem. No, csak hallgasd!

Valóban, ismeri el, megdobogtattad a szent szívét, Clara!, olyan szépen imádkoztál!

Még az arca is kipirult, örvendezek.

Mint az ölében a rózsák, mosolyog páter Konrad.

*

Fogd a kosarat, hozz korpafüvet, kisvirágú füzikét, összeplántálófüvet, veronikát, papsajtmályvát, orbáncfüvet. És apróbojtorjánt. Ismételd csak el!

Apróbojtorján, orbáncfű, papsajtmályva, veronika, összeplántálófű, kisvirágú füzike...

Korpafű.

Korpafű. Korpafű, korpafű, korpafű, kofrapű, kofrapű, porfakű, mondogatom, hogy biztosan ne felejtsem el.

A Glanzenbergre menj!

A Macska-hegy közelebb van!

Ne szájalj velem, te istenátka! A Macska-hegyen boszorkányok járnak. Megrontják a füveket.

Állok rémülten a kosárral a kezemben.

Ne tátsd itt a szád, lódulj!

Messziről kerülöm a Macska-hegyet, pedig de szeretek oda járni! A legjobb ízű menta ott terem. Mit fogok eztán rágcsálni? Mit adok majd Tereza mamónak, hogy ne legyen bűdös a szája?

Tűz a nap, a kosarat a fejemre borítom, amikor a Glanzenberg lábához érek. A réseken át nézem a rétet. Egyszer csak nekimegyek valaminek. Nem is valaminek. Valakinek.

Hát te mit keresel itt, Fehérhajú?

Apróbojtorját, orbáncfüvet, papsajtmályvát, veronikát, összeplántálófüvet, kisvirágú fűzikét..., hadarom ijedten, a szemembe tűző naptól nem látom, kivel állok szemben, és még... ko...

Komlót?, próbál segíteni.

Rázom a fejem, igyekszem úgy fordulni, hogy lássam, ki állja utamat.

Korpaű?

Azt, azt!, nevetek megkönnyebbülve, hogy mégse náspángol el Dorothea, ha valami kimarad a kosárból.

Tudom, hol vannak. Ha megmutatom, te is megmutatsz valamit, Fehérhajú?

Egy fejjel magasabb nálam. Fekete az üstöke. Még nem szőrös az arca. Izmos lábaival előreiramodik, hegynek fel alig tudok a nyomában maradni.

Szagos réteken és az erdő alján egykettőre megszedem a kosarat. Nem segít, csak heverészik, édes nedvet rágcsál ki a fűszálakból, hunyorog a nagy fényben, és néha vakargatja a fejét.

Hónom alá csapom a teli kosarat, elindulok lefelé.

Hohó! Mi lesz az egyezségünkkel?

Eszemben sincs hátránézni, csak megyek öles léptekkel, húz a kosár, csiklandozzák meztelen talpam a füvek.

Utánam veti magát, elkapja a vállam. Azt ígérted, megmutatod.

Micsodát?

A karbunkulusodat.

Az csak a mesében van!

Meg itt, ni!, kacag fel, s mielőtt kitéphetném magam a kezéből, az ingem alatt hirtelen a combom közé nyúl. Meglepődök, megrettenek, a tenyerébe csurrantok.

Te gyalázatos cafka!, vöröszd el, de erre már kisiklok a markából, nekiiramodok a lejtőnek, cikázva futok, hogy el ne hasaljak, és közben vigyázok a növényekre, minél kevesebbet hagyjak el menekülés közben, hátra-hátrapillantok, üldöz, jajistenem, ha beér, megöl...

Beér.

Megöl.

Dehogy öl.

Megölel.

Fehérhajú, te rózsavizet pisálsz?, nevetve szagolgatja, majd orrom alá dugja a tenyerét.

Te lidérc!

*

A barna szobában fekszenek a nyöszörgők. Alig pislákol bennük az élet. Sötétedés előtt kamillás vízzel lemossuk őket. Adam tata Dorotheának nem engedi, hogy kibontsa az ágyékát. Nekem hagyja. Dorothea a vastag ujjával és a nagy retkes körmeivel fájdalmat okoz neki. Én gyógyítom. Fűziketeát itatok vele úgy, hogy felemelem és a térdemnek támasztom a fejét. Még így is sok kicsorog a szája szélén. Manuel hörög, sípol és fuldoklik. A mellkasára teszem a jobb tenyerem, attól megnyugszik. A baltól nem, kipróbáltam. Johann már egészen kicsire zsugorodott, hanyatt fekszik egész nap tágra nyitott szemmel, ha föléje hajolok, sóhajt, mintha akkor költözne vissza bele a lélek. Wilhelm fél nap vonaglik, fél nap alszik. Ha szerencsém van, éppen akkor alszik, amikor mosdatni kell. Másképp kiüti vagy kirúgja a kezemből a vizesedényt is, a gyolcsot is. Dorothea olyankor ráripakodik, pedig attól még jobban vonaglik. Reggel mindig nekem kell bemennem hozzájuk, hogy megnézzem, élnek-e.

*

Magdalena tüzet rak a kemencében. A padkán ülünk, várjuk, hogy melegítse a hátunkat. Magdalena koszorúba köti a hajam. Elmeséli, hogy az ispotály ajtaja előtt találtak hét éve egy kékre vált csecsemőt. Dorothea rá se tudott nézni, de Magdalena, aki akkor mindössze tízéves volt, a karjába vette, ringatta, dúdolt neki, és a csecsemő egyszeriben kalimpálni kezdett a kezével, lábával. Magdalena kecsketejjel kínálta, amit először kiprúszkolt [ezen nevetek, mert Magdalena úgy csücsörít, mint egy igazi csecsemő], de aztán mohón, nagy cuppanásokkal szívta magába [ezen is nevetek]. Magdalena kosarat font, kibélelte rongyokkal, abba fektette, ringatta. Amikor nem kellett a konyhában sürgölődni vagy a betegek körül forgolódnia, a bubával játszott. A buba azt hitte, ő az édesanyja. Nem is akart más karjában, ölében ülni, más kezéből nem fogadott el ételt, másra nem mosolygott.

Hol van most ez a buba?, kérdezem.

Magdalena átöleli a vállam.

Itt ül mellettem.

*

Mi van a kötényedben?

Kövek.

Megmutatod?

Ha akarod.

Akarom. Hol szedted?

A Glanzenbergen.

Egyedül voltál?

Egyedül.

Elengedtek?

Küldtek.

Engem nem engednek. Nem küldenek. Itt kell lennem a kertben.

Szép itt.

Szép. De unalmas.

Szökj ki!

Nem lehet.

Dehogynem! Segítsek?

Inkább ne. Mutasd a köveket.

Óvatosan kihajtom a kötényem, nehogy szétguruljanak. Elnyílik a szája a bámulattól.

Ennyi sok! Milyen szépek!

Kinyújtja a kezét a kerítés lécei között. Belekotor a kötényembe. Megmarkol egy követ. A legszebb zöldet, aminek a legjobban örültem, amikor megtaláltam.

Add nekem!

Húzná vissza a kezét a kővel a markában. Elkapom a csuklóját.

Válassz másikat, ezt nem adom.

Nem kell másik.

Mit adsz érte?

Mit adjak?

Azt, ami a fejedben van.

A hennint? Hogy eltakard azt a rusnya fehér hajadat?

Nem azért. Kell a kő vagy nem?

Kell.

Akkor add a hennint.

Nem fér át a kerítésen.

Akkor dobd!

Dobja, de fennakad. Nem baj, majd leszedem. Elengedem a csuklóját. Felkapaszodom a kerítésen. Ahogy a henninért nyúlok, beakad a lécben, a fátyol felhasad. A fejemre illesztem. Még a világ is fényesebb, hogy nekem is lehet henninem.

Ezt meg hol loptad?, förmed rám Dorothea, amikor hazaérek.

Nem loptam. Cseréltem.

Aztán mire cserélted, te átokfajzat?

Kőre.

Kőre? Egy közönséges követ adtál ezért a gyönyörű darabért?

Nem közönségeset. Csodaszép zöldet.

Nyomban visszaviszed a gazdájának!

Nem viszem. Én vagyok a gazdája!

Ugyan, Clara! Hol akarod viselni? A városnak ezen a fertályán senki sem hord hennint.

Hát majd én hordok!

Az ispotályban? A patakparton? A Glanzenberg rétjein? A rongyos ingedhez? Úgy kacag, hogy belezúg a fülem.

Bemenekülök az ispotályba. Magdalena a sárga szobában éppen tejet oszt a betegeknek. Mindegyik álmélkodik, amikor meglátnak. Sóvárogva nézik. Mindegyiknek a fejére teszem egy kicsit. Még Tereza mamónak is. Fénylik az arcuk a boldogságtól. Dicsérgetik egymást. Magdalenának áll a legjobban. Neki majd egyszer kölcsönadom, amikor templomba megy.

*

Magdalenának domborodik a hasa. Lehet, hogy rózsákat hord a kötényében, mint Szent Erzsébet? Amikor bemegy a barna szobába, a rózsák cipóvá változnak. Adam tata, Manuel, Johann, Wilhelm egy csapásra meggyógyul. De pszt! Dorothea nem tudhatja, mert mindet elszedné.

*

Lemegyek a patakhoz. Apró sárga, kék, piros kövekből rózsát rakok ki, olyat, mint amelyet a templom kővére rajzoltam a kapu fölötti ablakból vetődő színes fény nyomán. Hallgatom a három kicsi vízesés vidám csobogását. Felcsavarom az ingem, amikor átgázolok a lapos sziklához. Sűti a fenekem, ahogy ráülök. Lehunyom a szemem. Arcom a napnak fordítom. A szempilláimra vízcseppek fröccsennek, ahogy résnyire nyitom a szemem, látom, hogy kicsi szivárványok kapaszkodnak egymásba. Amikor megunom, szétrázom a hajam. Belemártom a vízbe homlokig a fejem. Úszik a hajam, a tincsekre habok csücsülnek. Megdörzsölöm a fejem előlről hátulra, hátulról előre, oldalt is nyomkodom, bizsereg a bőröm, nagyon hálás. A hajam úgy mosom, mint Dorothea a lepedőket: jó sokáig alaposan egymáshoz suholom a tincseket.

Egyszer csak valaki hátulról meglök. Előrebukok, nem teszem magam elé a tenyerem. Elsötétül a világ. Buborékok szabadulnak ki a számból a víz alatt. Sajog az arcom, körém tekeredik a hajam. Nem kapok levegőt. Megpróbálok feltápáskodni. Ömlik az orromból a vér, piros csík kanyarog a patak tetején. A hajam is véres. Patakszik a könnyem. Összefolyik a vérrel.

Nem látom a támadóm, csak nagy csobbanásokkal kísért távolodó léptei sejtetik, merre iszkol.

Ne merészkedj többet ide! Megrontod a vizet az iszonyú fehér hajaddal, hozza a rikácsolást a víz.

Egy lány hangja. Messzebb gúnyos nevetés csattan. Többen lehetnek.

Az ingem is véres. Szédülök. Leülök a kőre. Vízet lögybőlök magamra. Lehúzom az ingem. Égeti a meztelen hátam a nap. Sutykolom a vért az ingből. Dörzsölöm a vért a hajamból. Lassan elapad a vérpatak. Csak a könnyem nem szárad fel. Kikászálódok a partra. A kőrózsákat szétrúgták.

Nem bírom eléggé kicsavarni az inget, de felveszem, nem mehetek anyaszült meztelen a házak között. Csikot húzok magam után az ispotályig. Magdalena épp a lepedőket szedi le a kifeszített kötelekről. Amint meglát, lerángatja rólam az inget, rámkanyarít egy lepedőt. Gyorsan, nehogy Dorothea észrevegye, szárazra töröl. Nem kérdezi, mi történt.

*

Hajnaltól arra ébredem, hogy Magdalena jajgat. Felugrok, odamegyek hozzá. Nagyokat nyög, a fogát csikorgatja. Csapzott a haja, verejtékgyöngyök gurulnak a halántékán. Dorothea vizet forral a nagy üstben. Ne lábatlankodj itt, förmed rám, de most nem olyan kemény a hangja, mint szokott.

Clara, nyöszörög Magdalena. Tedd a kezed a homlokomra...
 Tartok egy kicsit Dorotheától, de azért odalépek. Ahogy ráteszem a jobb kezem a homlokára, megnyugszik.
 Most a hasamra, kéri kisvártatva.
 Forró a hasa, égeti a tenyerem.
 Nyomd már!, mondja Dorothea.
 Ránehezedek a tenyeremre. Magdalena feljajdul. Ijedten elkapom.
 Nem neked mondtam, te szerencsétlen, kiált rám Dorothea. Kotródj innen!
 Ne menj el, sóhajt Magdalena. Add a kezed. Zihál.
 A jobb kezemet szorongatja. Egy kicsit fáj, de nem bánom.
 Takard be a hasamat a hajaddal.
 Ráteritem, olyan, mint egy patyolat lepedő.
 Dorothea Magdalena felhúzott lába közé hajol.
 Egyszer csak felsír a csecsemő. Magdalena szeméből könnypatak folyik, de mosolyog. Enged a szorítása a kezemen.
 Fiú, mondja Dorothea. Dobd a patakba, löki a karomba.
 Földbe gyökerezik a lábam.

*

Joachimnak már majdnem teljesen meggyógyult a lába. Sétál az ispotály körül. Bemegy páter Konradhoz a templomba. Elmondja neki az összes imát, amit tud. Páter Konrad megdicséri. Ringatja a kisfiú bölcsőjét, amikor Magdalena a sárga vagy a barna szobában teszi a dolgát. Egyszer elhívom magammal, amikor fűvekért megyek. A Glanzenbergig nem bírna eljönni, ezért a Macska-hegynek tartunk. Tereza mamónak már amúgy is annyira bűdös a szája, hogy nem lehet a közelében kibírni.

Nem félsz a boszorkányoktól?, kérdezem.

Fényes nappal?, csodálkozik Joachim. Miért félnék?

Dorothea mondta, hogy a Macska-hegyen boszorkányok tanyáznak, megrontják a fűveket.

Dorothea..., mondja kelletlenül. Nem kell ám minden szavát elhinni.

A Macska-hegyre egy bozóttal övezett keskeny ösvényen lehet feljutni. Én megyek elől, mert Joachim még sosem járt fenn. Meg-megállunk, hogy a gyógyuló lábát pihentesse. Amikor a bozótban roppan valami, összerezzenek. Joachim nevetése nyugtat meg.

Nézd, ott vannak!, kapom a szám elé a kezem, amikor az ösvény a Macska-hegy rétvén elveszik.

Három boszorkány táncol a rét közepén. Amikor észrevesznek, felkapják a vállukról a kendőt, és huss, elröppennek. Az egyik arcából Dorothea néz vissza ránk.